

AD 11/24

LIMITE

CONF-MD 2

TOETREDINGSDOCUMENT

Betreft: ALGEMEEN STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE
Ministeriële bijeenkomst tot opening van de Intergouvernementele
Conferentie over de toetreding van Moldavië tot de Europese Unie
(Luxemburg, 25 juni 2024)

**VERKLARING VAN DE EU BIJ DE OPENING VAN DE
TOETREDINGSONDERHANDELINGEN**

1. Namens de Europese Unie is het mij een voorrecht hier vandaag de zeer geachte vertegenwoordigers van de Republiek Moldavië (hierna “Moldavië” genoemd) welkom te heten op de **opening van de onderhandelingen** over de toetreding van uw land tot de Europese Unie.
2. Dit is voor ons allen een historisch moment en een **mijlpaal in onze betrekkingen**. Wij herinneren eraan dat de Europese Raad van juni 2022 uw Europese perspectief heeft erkend, heeft verklaard dat de toekomst van Moldavië en zijn burgers in de Europese Unie ligt en heeft besloten u de status van kandidaat-lidstaat te verlenen.
3. Moldavië was destijds al een **nauwe partner van de Europese Unie**. Sinds 2009 maakt Moldavië deel uit van het Oostelijk Partnerschap. De associatieovereenkomst, die ook de verreikende diepe en brede vrijhandelsruimte omvat, is in 2016 in werking getreden en wordt sinds 2014 voorlopig toegepast. Deze vormt de basis voor onze vergaande samenwerking op een breed scala van terreinen. Moldavië blijft zijn verplichtingen uit hoofde van de associatieovereenkomst nakomen en onze politieke en economische dialoog heeft zich voortgezet, met name binnen de organen van de associatieovereenkomst.
4. De EU herhaalt haar resolute veroordeling van de **ongerechtvaardigde en niet-uitgelokte aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne**. De EU erkent ook dat Moldavië vanaf het begin de Russische aanvalsoorlog krachtig veroordeelt en de respectieve EU-verklaringen in de internationale fora steunt. Verder spreekt de EU haar oprechte waardering uit voor de inspanningen van Moldavië om mensen die op de vlucht zijn voor de Russische aanvalsoorlog te verwelkomen en op te vangen. Tegelijkertijd erkent de EU de voortdurende desinformatie en destabiliserende acties van Rusland tegen Moldavië. Wij zullen Moldavië alle relevante steun blijven bieden om het land te helpen bij de uitdagingen waarmee het wordt geconfronteerd als gevolg van Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne, en bij het versterken van de veerkracht, veiligheid en stabiliteit van het land in het licht van de hybride acties van Rusland.

5. Voortbouwend op het uitbreidingspakket van de Commissie van 8 november 2023 en de conclusies van de Raad over uitbreiding van 12 december 2023 heeft **de Europese Raad in zijn conclusies van 14-15 december 2023 besloten om toetredingsonderhandelingen met Moldavië te openen**. Dit besluit van de Europese Raad is een belangrijke stap in de betrekkingen van Moldavië met de EU. Het is bovendien een duidelijke blijk van het feit dat **de EU het vooruitzicht van het EU-lidmaatschap voor Moldavië ondubbelzinnig steunt**. Uw land maakt deel uit van Europa, de Europese geschiedenis, erfenis en cultuur. We zien ernaar uit onze reeds stevige banden nog verder aan te halen.
6. **Het uitbreidingsproces is een geostrategische investering in vrede, veiligheid, stabiliteit en welvaart**. Het is een drijvende kracht achter het verbeteren van de economische en sociale omstandigheden van onze burgers en het verkleinen van de verschillen tussen landen, en moet de waarden waarop de Unie is gegrondvest bevorderen. Wat het vooruitzicht van een verdere uitbreiding van de Unie betreft, moeten zowel de toekomstige lidstaten als de EU hier klaar voor zijn op het moment van toetreding. De werkzaamheden op beide sporen moeten parallel worden voortgezet. Zoals blijkt uit onze bijeenkomst van vandaag, blijft de Unie zich resoluut voor dit proces inzetten. Wij zijn ingenomen met de zichtbare vastbeslotenheid van Moldavië om vorderingen te maken met de hervormingsagenda van de EU en we verwachten een blijvend politiek engagement om de nodige hervormingen grondig en krachtdadig door te voeren.

7. De voordelen van onze nauwe betrekkingen voor beide zijden zijn evident. De EU is uw grootste handelspartner, met duidelijke voordelen voor bedrijven en buitenlandse investeringen. Voor uw burgers is reizen naar de EU gemakkelijker geworden sinds de inwerkingtreding van de visumliberalisering in 2014. De EU verleent financiële en technische steun in het kader van diverse financieringsinstrumenten, en zal dat blijven doen. Sinds het begin van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne zijn er aanzienlijke uitdagingen bijgekomen voor Moldavië. Op 21 mei 2024 is een veiligheids- en defensiepartnerschap ondertekend en er wordt via de EU-partnerschapsmissie in Moldavië uitgebreide steun verleend. De EU heeft sinds het najaar van 2021 2,2 miljard EUR vrijgemaakt om Moldavië te helpen. Bovendien **neemt Moldavië deel aan een aantal EU-programma's**, waaronder Douane, Fiscalis, LIFE, EU4Health, Horizon Europa en de Connecting Europe Facility (CEF). Organisaties en personen uit Moldavië kunnen ook deelnemen aan bepaalde onderdelen van het Erasmus+-programma en het Europees Solidariteitskorps. Moldavië neemt ook deel aan verschillende Interreg-programma's en de macroregionale EU-strategie voor het Donaugebied. Daarnaast onderstreept de EU het belang van het nastreven van transformatieve economische hervormingen, sectorale samenwerking zoals betere onderlinge verbindingen van energie- en vervoersinfrastructuur en de geleidelijke integratie van Moldavië in de interne markt van de EU, met behoud van zijn integriteit, op basis van de uitvoering van de associatieovereenkomst tussen de EU en Moldavië, waaronder ook de diepe en brede vrijhandelsruimte.

8. Onze onderhandelingen zijn gebaseerd op **artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie**. Alle toepasselijke conclusies van Raad en de Europese Raad zullen in acht worden genomen, met name de conclusies van maart 2024, december 2023, juni 2022 en die van maart 2020 over de herziene methode voor de uitbreiding, de nieuwe consensus over uitbreiding waarover de Europese Raad van december 2006 overeenstemming heeft bereikt, en de conclusies van de Europese Raad van Kopenhagen van 1993.

De Raad blijft vastbesloten het uitbreidingsproces voort te zetten op basis van de overeengekomen beginselen en conclusies waarin de herziene methode is vervat, zodat het toetredingsproces voorspelbaarder, geloofwaardiger en dynamischer is en onderworpen aan sterkere politieke sturing.

In aansluiting op voorgaande Raadsconclusies en in het kader van de politieke criteria van Kopenhagen herhaalt de Raad dat er eerlijke en strikte voorwaarden moeten worden gehanteerd en dat de beginselen van de eigen verdiensten en omkeerbaarheid in acht moeten worden genomen. De Raad benadrukt dat de EU haar eigen ontwikkeling moet kunnen handhaven en versterken, inclusief haar capaciteit om nieuwe leden op te nemen. Het effect van de uitbreiding op de belangrijkste beleidsterreinen van de EU zal tijdens de toetredingsonderhandelingen worden beoordeeld. De Raad verwacht dat Moldavië zijn verantwoordelijkheid blijft nemen en de geloofwaardigheid van zijn toezeggingen en politieke wil laat zien door de noodzakelijke hervormingen door te voeren en tastbare vooruitgang te boeken met betrekking tot de fundamentele kwesties. De actieve deelname van het maatschappelijk middenveld aan het hervormingsproces blijft belangrijk voor een succesvolle uitvoering op lange termijn.

9. In lijn met de conclusies van de Europese Raad van 14-15 december 2023 en van 21-22 maart 2024 heeft de Raad een algemeen **onderhandelingskader** goedgekeurd, rekening houdend met bovengenoemde conclusies en andere toepasselijke conclusies van de Raad, de nieuwe consensus over uitbreiding en de gevestigde praktijk.

10. Het onderhandelingskader dat wij u vandaag presenteren, is gebaseerd op de ervaring die met eerdere uitbreidingen en lopende toetredingsonderhandelingen is opgedaan; er is rekening gehouden met de ontwikkeling van het EU-acquis, en het kader is ook aangepast aan de eigen verdiensten en specifieke kenmerken van Moldavië zelf. Het doel van de onderhandelingen is dat Moldavië het EU-acquis integraal overneemt en het volledig uitvoert en handhaaft. Het onderhandelingskader vertrekt vanuit de herziene uitbreidingsmethode, waarbij in de toetredingsonderhandelingen de **focus nog meer op de fundamentele hervormingen wordt gelegd**. Moldavië moet daarom de hervormingen op de volgende fundamentele gebieden volledig onderschrijven en blijven uitvoeren: de rechtsstaat en grondrechten, de versterking van de democratische instellingen en de hervorming van het openbaar bestuur, evenals de economische criteria. Er moet in het bijzonder aandacht worden besteed aan de hervorming van het justitiële stelsel, de bestrijding van corruptie en de bescherming en niet-discriminerende behandeling van personen die tot minderheden behoren. Om de onomkeerbaarheid van de vorderingen op deze gebieden en de volledige en effectieve uitvoering ervan te waarborgen, zal de Commissie nauwlettend blijven toezien op de vorderingen en daarover regelmatig verslag zal uitbrengen aan de Raad. Bovendien is doeltreffende samenwerking met de autoriteiten van de lidstaten op het gebied van rechtshandhaving nodig om de interne veiligheid te waarborgen.
11. Gezien het cruciale belang in het gehele proces van de onderliggende hervormingen **zullen de onderhandelingen over het cluster “fundamentele kwesties” het algemene tempo van de onderhandelingen bepalen**. Hierdoor zal er voldoende tijd beschikbaar zijn om vóór het afsluiten van de onderhandelingen de nodige wetgeving vast te stellen, de nodige instellingen op te richten en een solide staat van dienst op te bouwen bij de uitvoering. De screening-verslagen die de Commissie moet opstellen, zullen een belangrijke leidraad vormen, onder meer voor de taken die moeten worden uitgevoerd in het kader van de door de Moldavische autoriteiten vast te stellen routekaarten.
12. Het EU-acquis omvat mede de **doelstellingen en beginselen waarop de Unie berust**, zoals die in het Verdrag betreffende de Europese Unie zijn neergelegd. Wij verwachten dat Moldavië, als toekomstige lidstaat, de waarden onderschrijft die zijn opgenomen in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, namelijk eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Voorts betekent toetreding tot de EU de tijdige en effectieve uitvoering van het gehele corpus van het EU-recht of EU-acquis, zoals dit er op het moment van toetreding uitziet. Volgens de herziene uitbreidingsmethode is de ontwikkeling van voldoende bestuurlijke en justitiële capaciteit, als onderdeel van het cluster “fundamentele kwesties”, van cruciaal belang voor het vervullen van alle uit het lidmaatschap voortvloeiende verplichtingen.

13. **Goede nabuurschapsbetrekkingen** met de EU-lidstaten en andere uitbreidingspartners blijven van essentieel belang.
14. Wij zijn ingenomen met het feit dat Moldavië Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne resoluut en principieel veroordeelt. Wij zijn ingenomen met de strategische inzet van Moldavië voor zijn EU-traject en de aanzienlijk toegenomen afstemming op de standpunten en beperkende maatregelen van het **gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid** van de EU. Wij moedigen Moldavië aan deze positieve trend in de richting van volledige afstemming voort te zetten, in lijn met de beginselen van soevereiniteit en territoriale integriteit, ook voor de lidstaten. Afstemming op het GBVB is een essentieel aspect van het EU-integratieproces en laat duidelijk de strategische keuze van een partner zien en de plaats die hij inneemt in een gemeenschap van waarden.
15. Gememoreerd zij dat de Unie en Moldavië, parallel aan de toetredingsonderhandelingen, hun **dialogo met het maatschappelijk middenveld en de culturele samenwerking** zullen voortzetten om mensen dichterbij elkaar te brengen en de steun van de burgers voor het toetredingsproces te verzekeren. Wij verwachten dat Moldavië de voordelen en verplichtingen van het toetredingsproces en van EU-lidmaatschap op strategische wijze blijft meedelen aan zijn burgers, en daarbij ook desinformatie aanpakt, overeenkomstig zijn pro-Europese strategische keuze.
16. Het zullen de lidstaten zijn die besluiten of aan de **voorwaarden** voor het afsluiten van de onderhandelingen is voldaan, waarbij ook de ontwikkelingen in het EU-acquis sinds de opening van de onderhandelingen in aanmerking worden genomen, en de vraag of Moldavië klaar is voor het lidmaatschap.
17. De toetredingsonderhandelingen waarmee wij vandaag een begin maken, zullen zwaar en veeleisend zijn. Wij hebben er echter vertrouwen in dat Moldavië de onderhandelingen met de nodige vastberadenheid en toewijding tot een goed einde kan brengen. Wij zullen u steunen in uw inspanningen en zien ernaar uit u als **volwaardig lid** van de Europese Unie te kunnen verwelkomen.

ONDERHANDELINGSKADER

Beginselen voor de onderhandelingen

1. De onderhandelingen zijn **gebaseerd op artikel 49 van het Verdrag** betreffende de Europese Unie (VEU). Alle **toepasselijke conclusies van de Europese Raad** zullen in acht worden genomen, evenals de gezamenlijke verklaring van de leden van de Europese Raad van maart 2020 ter bekrachtiging van de herziene uitbreidingsmethode, de nieuwe consensus over uitbreiding waarover de Europese Raad van december 2006 overeenstemming heeft bereikt, en de conclusies van de Europese Raad van Kopenhagen van 1993.

De herziene uitbreidingsmethode heeft tot doel het toetredingsproces nieuw leven in te blazen door het voorspelbaarder, geloofwaardiger en dynamischer te maken, met meer politieke sturing, gebaseerd op objectieve criteria, een strikte positieve en negatieve conditionaliteit, en omkeerbaarheid.

2. De onderhandelingen **zullen gebaseerd zijn op de eigen verdiensten van de Republiek Moldavië** (hierna “Moldavië” genoemd). Het voortgangstempo zal afhangen van **de vorderingen die Moldavië maakt bij het voldoen aan de vereisten voor het lidmaatschap**. De Commissie zal de Raad regelmatig op de hoogte brengen, zodat de Raad de situatie doorlopend kan evalueren. Van EU-zijde zal te gelegener tijd worden beslist of aan de voorwaarden voor de afsluiting van de onderhandelingen is voldaan. Deze beslissing zal worden genomen op basis van een verslag van de Commissie waarin wordt verklaard dat Moldavië aan de in punt 5 genoemde eisen voldoet. De gezamenlijke doelstelling van de onderhandelende partijen is toetreding. Uit de aard der zaak zijn de onderhandelingen een open proces: de uitkomst kan niet vooraf worden gegarandeerd.

In het kader van het **gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie (GBVB)** is de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, in nauwe samenwerking met de lidstaten, en, in voorkomend geval, de Commissie, verantwoordelijk voor de screening, het doen van voorstellen in de onderhandelingen en regelmatige rapportage aan de Raad.

3. De uitbreiding moet het proces van continue integratie waar de Unie en de lidstaten zich voor inzetten, versterken. Alles moet in het werk worden gesteld om de samenhang en de effectieve werking van de Unie te beschermen. Overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van december 2006, waarin wordt benadrukt dat het van belang is dat de EU haar eigen ontwikkeling kan handhaven en versterken, **moet bij het bepalen van het tempo van de toetredingen rekening worden gehouden met het vermogen van de Unie om nieuwe leden op te nemen**, wat een belangrijke overweging is in het algemeen belang van zowel de Unie als Moldavië.
4. De onderhandelingen worden geopend op basis van de aanname dat Moldavië de in artikel 2 VEU genoemde **waarden waarop de Unie berust, eerbiedigt en zich eraan committeert deze te bevorderen**. Deze waarden zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. **De eerbiediging van deze waarden is een voorwaarde voor het genot van alle rechten die uit het EU-lidmaatschap voortvloeien**.

Een tweede voorwaarde voor de onderhandelingen is dat Moldavië **in hoge mate voldoet aan de criteria voor lidmaatschap**, met name de in 1993 door de Europese Raad van Kopenhagen vastgestelde politieke criteria, en voldoet aan de criteria inzake politieke associatie en economische integratie, zoals uiteengezet in de associatieovereenkomst EU-Moldavië, met inbegrip van een diepe en brede vrijhandelsruimte. De Unie **verwacht van Moldavië dat het land werk maakt van de volledige naleving van deze criteria en voorwaarden, dat het blijkt geeft van blijvend politiek engagement en dat het ervoor zorgt dat de essentiële hervormingen en wetgeving volledig worden uitgevoerd**, met name op de volgende kerngebieden: de rechtsstaat, in het bijzonder justitiële hervormingen en de bestrijding van corruptie en de georganiseerde misdaad, de grondrechten, de versterking van de democratische instellingen en de hervorming van het openbaar bestuur, evenals economische criteria.

5. De voortgang van de onderhandelingen zal worden bepaald door de mate waarin Moldavië vorderingen maakt met de voorbereidingen op de toetreding en de economische en sociale convergentie bevordert. **De vorderingen zullen met name aan de hand van de volgende vereisten worden beoordeeld:**
- **de criteria van Kopenhagen**, waarin de volgende eisen voor EU-lidmaatschap zijn vastgelegd:
 - stabiele instellingen die de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en het respect voor en de bescherming van minderheden garanderen;
 - het bestaan van een functionerende markteconomie en het vermogen het hoofd te bieden aan concurrentiedruk en marktkrachten binnen de Unie;
 - het vermogen om de verplichtingen van het lidmaatschap op zich te nemen, met inbegrip van het onderschrijven van de doelstellingen van een politieke, economische en monetaire unie, alsook de bestuurlijke capaciteit om het acquis daadwerkelijk toe te passen en uit te voeren;
 - de naleving door Moldavië van zijn **verplichtingen uit hoofde van de associatie-overeenkomst, met inbegrip van een diepe en brede vrijhandelsruimte**, alsook de vooruitgang die Moldavië boekt met het aanpakken van de belangrijkste kwesties die in **de verslagen van de Commissie en in de relevante conclusies van de Raad** worden vermeld.
6. Van Moldavië wordt verwacht dat het **betrekkingen van goed nabuurschap** met naburige EU-lidstaten en andere uitbreidingspartners blijft nastreven.

7. In de periode tot aan de toetreding moet Moldavië **zijn beleid ten aanzien van derde landen en zijn standpunten in internationale organisaties geleidelijk aanpassen** aan het beleid en de standpunten van de Unie en de lidstaten. De aanpassing aan het GBVB zal gedurende het hele onderhandelingsproces geregeld worden gemonitord en door middel van een regelmatige GBVB-dialoog worden bevorderd.
8. De onderhandelingen zullen hoofdzakelijk worden gevoerd in een **Intergouvernementele Conferentie** waaraan alle lidstaten en Moldavië deelnemen. De Intergouvernementele Conferentie vindt ten minste éénmaal per jaar plaats, na de aanneming van de Raadsconclusies met oog op het jaarlijkse uitbreidingspakket van de Commissie, en verder wanneer relevant. De Intergouvernementele Conferentie zal politieke sturing geven en een forum bieden voor een politieke dialoog over het hervormingsproces. Ze zal ook **de balans opmaken van het algehele toetredingsproces** en een **indicatie geven van de clusters / hoofdstukken die in het komende jaar eventueel kunnen worden geopend of afgesloten**, en van de corrigerende maatregelen die eventueel moeten worden genomen op basis van de stand van uitvoering van de hervormingen. Alle partijen zorgen ervoor dat zij tijdens de Intergouvernementele Conferentie op passend niveau vertegenwoordigd zijn. De procedure voor en de organisatie van de onderhandelingen zijn opgenomen in bijlage I.
9. **De Commissie zal gedurende het hele toetredingsproces systematisch overleg plegen met de lidstaten.** De lidstaten kunnen aan het toetredingsproces een bijdrage leveren door middel van monitoring ter plaatse door hun eigen deskundigen, rechtstreekse bijdragen aan het jaarlijkse uitbreidingspakket en sectorale expertise.
10. Om meer **dynamiek** in het onderhandelingsproces te brengen en te bevorderen dat de inspanningen voor de afzonderlijke hoofdstukken op elkaar inwerken, **zullen de onderhandelingshoofdstukken in thematische clusters worden georganiseerd.** Deze clusters brengen de hoofdstukken/beleidsgebieden samen in bredere thema's (zie bijlage II) en maken **sterkere nadruk op de kerngebieden mogelijk.**

11. In de **herziene uitbreidingsmethode** ligt de focus nog meer **op de hervormingen op de in punt 4 genoemde fundamentele gebieden** van het toetredingsproces, die Moldavië volledig moet onderschrijven en uitvoeren. Moldavië moet ervoor zorgen dat zijn instellingen, managementcapaciteit en bestuurlijke en gerechtelijke systemen voldoende sterk zijn uitgerust om het acquis effectief uit te voeren.
12. Gezien het cruciale belang van de onderliggende hervormingen in het gehele proces **zullen de onderhandelingen over het cluster “fundamentele kwesties” het eerst worden geopend en het laatst worden afgesloten**. Hierdoor zal er voldoende tijd beschikbaar zijn om vóór het afsluiten van de onderhandelingen de nodige wetgeving vast te stellen, de nodige instellingen op te richten en een solide staat van dienst op te bouwen bij de uitvoering. **De vooruitgang in dit cluster zal het algehele tempo van de onderhandelingen bepalen**, en zal in aanmerking worden genomen voor het besluit om nieuwe clusters of hoofdstukken te openen of af te sluiten.
13. Indien Moldavië voldoende vooruitgang maakt met de hervormingsprioriteiten die in de onderhandelingen worden overeengekomen, moet dit leiden tot **nauwere integratie** in de Europese Unie, via snellere integratie en “infasering” in afzonderlijke EU-beleidsterreinen, de EU-markt en EU-programma’s. Dit moet geschieden op basis van verdienste en op omkeerbare wijze om het potentieel van deze integratie te benutten, met name door technische handelsbelemmeringen weg te nemen en tegelijkertijd een gelijk speelveld en de integriteit van de interne markt te waarborgen. De aandacht moet in de eerste plaats uitgaan naar gebieden waarop de kandidaat-lidstaat reeds over de capaciteit en deskundigheid voor uitvoer naar de EU beschikt, naar gebieden van wederzijds strategisch belang waarop de kandidaat wel beschikt over een aanzienlijke productie, maar nog aan de EU-normen en -standaarden moet voldoen, en naar andere gebieden met een groot onbenut potentieel.
14. Overeenkomstig de toepasselijke wettelijke bepalingen, regels en procedures ontvangt Moldavië waar nodig **financiële bijstand** uit relevante instrumenten van de Unie ter ondersteuning van zijn toetredingsproces.

15. De **voorspelbaarheid** van het toetredingsproces vereist **afdoende en evenredige corrigerende maatregelen in geval van ernstige of langdurige stagnatie of terugval in de uitvoering van de hervormingen** of met betrekking tot de mate waarin wordt voldaan aan de vereisten van het toetredingsproces.

In de onderstaande specifieke gevallen die een snelle reactie en/of omkeerbaarheid van het proces vereisen, zullen vereenvoudigde procedures worden toegepast, waaronder stemmen met omgekeerde gekwalificeerde meerderheid in de Raad.

16. In geval van een **ernstige en aanhoudende schending door Moldavië van de waarden waarop de Unie berust, kan de Commissie, op eigen initiatief** of op een voldoende gemotiveerd verzoek van een lidstaat, aanbevelen de onderhandelingen te schorsen en de voorwaarden voor een eventuele hervatting voorstellen.

Indien de Raad, na Moldavië te hebben gehoord, de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit om de onderhandelingen te schorsen geacht door de Raad te zijn vastgesteld. Het Europees Parlement wordt hierover geïnformeerd.

Zodra de Commissie van oordeel is dat Moldavië voldoet aan de voorwaarden voor een eventuele hervatting, zal zij de Raad aanbevelen de toetredingsonderhandelingen te hervatten. Indien de Raad de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit daarover geacht door de Raad te zijn vastgesteld.

17. **Indien:**

- i) **er sprake is van ernstige of langdurige stagnatie of een terugval bij de uitvoering van de hervormingen in het cluster “fundamentele kwesties”, of**

- ii) **de vooruitgang in het cluster “fundamentele kwesties” aanzienlijk achterblijft bij de vooruitgang op andere gebieden, en dit leidt tot een algehele onbalans in de uitbreidingsonderhandelingen,**

en nadat alle andere beschikbare maatregelen zijn uitgeput, **kan de Commissie op eigen initiatief** of op een voldoende gemotiveerd verzoek van een lidstaat **voorstellen te wachten met haar aanbevelingen om andere onderhandelingsclusters en -hoofdstukken te openen en/of af te sluiten**, en de bijbehorende voorbereidende werkzaamheden dienovereenkomstig aanpassen, naargelang het geval, totdat deze stagnatie, terugval of onbalans wordt aangepakt.

Indien de Raad, na Moldavië te hebben gehoord, het voorstel van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit daarover geacht door de Raad te zijn vastgesteld. De lidstaten handelen in het kader van de Intergouvernementele Conferentie naar dit besluit van de Raad.

Zodra de Commissie van oordeel is dat de stagnatie, terugval of onbalans is verholpen, zal zij de Raad aanbevelen de betrokken onderhandelingsclusters en -hoofdstukken te openen en/of af te sluiten. Indien de Raad de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit daarover geacht door de Raad te zijn vastgesteld.

18. In het geval van een voorlopig afgesloten hoofdstuk **kan de Commissie**, indien Moldavië niet meer voldoet aan belangrijke ijkpunten of zijn verbintenissen niet meer nakomt, **op eigen initiatief** of op een voldoende gemotiveerd verzoek van een lidstaat **de heropening aanbevelen van de onderhandelingen over het hoofdstuk in kwestie - en over het cluster** waarvan het hoofdstuk deel uitmaakt indien deze ook reeds voorlopig was afgesloten.

Indien de Raad, na Moldavië te hebben gehoord, de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit om de onderhandelingen over een voorlopig afgesloten hoofdstuk opnieuw te openen geacht door de Raad te zijn vastgesteld. De lidstaten handelen in het kader van de Intergouvernementele Conferentie naar dit besluit van de Raad.

Zodra de Commissie van oordeel is dat het hoofdstuk en het cluster die opnieuw werden geopend, kunnen worden afgesloten, zal zij de Raad aanbevelen dit hoofdstuk en dit cluster af te sluiten. Indien de Raad de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit daarover geacht door de Raad te zijn vastgesteld.

19. Indien er een aanzienlijke terugval is in een cluster of in een specifiek hoofdstuk dat nog niet voorlopig was afgesloten, **kan de Commissie op eigen initiatief** of op een voldoende gemotiveerd verzoek van **een lidstaat aanbevelen, de eerdere opening van het betrokken cluster ongedaan te maken.**

Indien de Raad, na Moldavië te hebben gehoord, de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit om de eerdere opening van een cluster ongedaan te maken, geacht door de Raad te zijn vastgesteld. De lidstaten handelen in het kader van de Intergouvernementele Conferentie naar dit besluit van de Raad.

Zodra de Commissie van oordeel is dat het cluster opnieuw kan worden geopend, zal zij de Raad aanbevelen dit cluster te openen. Indien de Raad de aanbeveling van de Commissie niet binnen 90 dagen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen verwerpt, wordt het besluit daarover geacht door de Raad te zijn vastgesteld.

20. Met uitzondering van steun aan het maatschappelijk middenveld kunnen ook de omvang en de intensiteit van de **financiële steun** naar beneden worden bijgesteld overeenkomstig de toepasselijke regels en procedures.

21. Om het publieke vertrouwen in het uitbreidingsproces te vergroten, **zullen beslissingen, met het oog meer transparantie, op een zo open mogelijke wijze worden genomen.** De gemeenschappelijke standpunten van de EU zullen na vaststelling openbaar worden gemaakt. Van Moldavië wordt verwacht dat het zijn eigen voorbereidingen in volledige transparantie treft, met passende betrokkenheid van belanghebbenden en via een inclusieve en zinvolle dialoog met de burgers en het maatschappelijk middenveld. Intern overleg en interne beraadslagingen zullen de nodige bescherming krijgen om het besluitvormingsproces niet in gevaar te brengen, conform de EU-wetgeving inzake toegang van het publiek tot documenten op alle terreinen van de activiteiten van de Unie.
22. Moldavië **moet de resultaten van alle overige toetredingsonderhandelingen aanvaarden** zoals deze eruit zien op het tijdstip van zijn toetreding. Er moeten duidelijke toezeggingen komen die ervoor zorgen dat geen enkele toekomstige lidstaat de toetreding van andere kandidaten onrechtmatig kan blokkeren indien deze aan de toetredingscriteria van de Unie voldoen.
23. De Unie en Moldavië zullen, parallel aan de toetredingsonderhandelingen, hun **dialoog met het maatschappelijk middenveld en de culturele samenwerking voortzetten en verder verdiepen**, om mensen samen te brengen en de steun van de burgers voor het toetredingsproces te bevorderen.
24. Moldavië moet de **voordelen en verplichtingen van het toetredingsproces nauwkeurig en op strategische wijze medelen** aan zijn burgers, en daarbij ook desinformatie aanpakken, overeenkomstig zijn pro-Europese strategische keuze.

Inhoud van de onderhandelingen

25. Toetreding houdt de aanvaarding in van de rechten en de verplichtingen van de Unie en haar institutionele kader, het zogeheten “acquis” van de Unie. Moldavië zal het acquis moeten toepassen zoals het eruit ziet op het tijdstip van de toetreding. Naast aanpassing van de wetgeving houdt toetreding ook de tijdige en daadwerkelijke uitvoering van het acquis in. **Het acquis ontwikkelt zich voortdurend en houdt met name het volgende in:**

- de inhoud, beginselen, waarden en politieke doelstellingen van de Verdragen waarop de Unie is gegrondvest;
- de handelingen die de instellingen hebben vastgesteld ter uitvoering van de Verdragen, alsmede de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie;
- andere in Unieverband aangenomen, al dan niet juridisch bindende handelingen, zoals interinstitutionele overeenkomsten, resoluties, verklaringen, aanbevelingen en richtsnoeren;
- de internationale overeenkomsten die gesloten zijn door de Unie of gezamenlijk door de Unie en de lidstaten, alsmede de overeenkomsten tussen lidstaten onderling die activiteiten van de Unie betreffen.

Dit geldt mutatis mutandis voor het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en alle uit hoofde van of in het kader van het Euratom-Verdrag vastgestelde handelingen en gesloten overeenkomsten, waartoe Moldavië ook moet toetreden.

Moldavië zal voldoende vertalers en tolken moeten opleiden, zodat bij zijn toetreding de EU-instellingen naar behoren kunnen functioneren.

26. De rechten en verplichtingen die uit de toetreding voortvloeien en die Moldavië als lidstaat zal moeten eerbiedigen, impliceren **de beëindiging van alle bestaande bilaterale overeenkomsten** tussen Moldavië en de Unie en van alle door Moldavië gesloten internationale overeenkomsten **die niet verenigbaar zijn met de verplichtingen van het EU-lidmaatschap**.
27. De aanvaarding door Moldavië van de rechten en verplichtingen die uit het acquis voortvloeien, kan speciale aanpassingen aan het acquis noodzakelijk maken **en kan, bij uitzondering, aanleiding geven tot overgangsmaatregelen die tijdens de toetredingsonderhandelingen moeten worden vastgelegd**. Bepalingen van de associatieovereenkomst, met inbegrip van een diepe en brede vrijhandelsruimte, die afwijken van het acquis, kunnen in de toetredingsonderhandelingen niet als precedent worden beschouwd.
28. Zo nodig zullen, rekening houdend met de specifieke kenmerken van Moldavië, **specifieke aanpassingen** aan het acquis worden overeengekomen op basis van de aan het acquis inherente beginselen, criteria en parameters zoals deze door de lidstaten worden toegepast bij de vaststelling van het acquis.
29. De Unie **kan verzoeken van Moldavië om overgangsmaatregelen inwilligen, mits deze in tijd en reikwijdte beperkt zijn en vergezeld gaan van een plan met een duidelijke fasering voor de toepassing van het acquis**. Maatregelen houdende regelgeving in verband met de uitbreiding van de interne markt moeten snel worden uitgevoerd, en eventuele overgangsperioden moeten kort en gering in aantal zijn. Indien aanzienlijke aanpassingen nodig zijn die grote inspanningen met omvangrijke financiële middelen vergen, kunnen passende overgangsregelingen worden overwogen als onderdeel van een continu, gedetailleerd en in een begroting vastgelegd plan tot aanpassing. Overgangsregelingen mogen in geen geval wijzigingen in de regels of het beleid van de Unie inhouden, de goede werking daarvan verstoren of tot aanzienlijke concurrentievervalsing leiden. In dit verband moet rekening worden gehouden met de belangen van de Unie en van Moldavië. **Overgangsmaatregelen kunnen ook in het belang van de Unie worden overeengekomen**. Er kan worden gedacht aan passende overgangsperioden, afwijkingen, specifieke regelingen of vrijwaringsclausules. De Commissie zal deze, indien nodig, opnemen in haar ontwerpen van gemeenschappelijke standpunten van de EU om de desbetreffende hoofdstukken af te sluiten voor beleidsterreinen als vrij verkeer van werknemers, structuurbeleid en/of landbouw. Overgangsregelingen of vrijwaringsclausules moeten worden geëvalueerd in het licht van hun effect op de mededinging of het functioneren van de interne markt.

30. Gedetailleerde **technische aanpassingen aan het acquis behoeven niet tijdens de toetredingsonderhandelingen te worden vastgesteld**. Zij zullen in samenwerking met Moldavië worden voorbereid en tijdig door de instellingen van de Unie worden goedgekeurd, zodat zij op de toetredingsdatum in werking kunnen treden.
31. Moldavië zal **vanaf de toetreding als lidstaat met een afwijkingsclausule deelnemen aan de economische en monetaire unie**, en zal de euro als nationale munt invoeren na een besluit daartoe van de Raad, dat genomen zal worden op basis van een beoordeling van de mate waarin het land aan de vereiste voorwaarden voldoet. Het overige acquis op dit gebied is volledig van toepassing vanaf het moment van toetreding.
32. Wat de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht betreft, betekent lidmaatschap van de Europese Unie dat Moldavië bij toetreding het volledige acquis op dit gebied onverkort aanvaardt, met inbegrip van het Schengenacquis. Een deel van het laatstgenoemde acquis zal evenwel pas in Moldavië gelden na een **besluit van de Raad tot opheffing van de personencontroles aan de binnengrenzen** na de gereedheid van Moldavië te hebben geconstateerd op basis **van de toepasselijke Schengenevaluatieverordening**. Hierbij wordt rekening gehouden met het oordeel van de Commissie, die in een verslag moet verklaren dat Moldavië de tijdens de toetredingsonderhandelingen gedane toezeggingen die relevant zijn voor het Schengenacquis, zonder mankeren nakomt.

Onderhandelingsprocedures

33. De Commissie zal een **formeel screeningproces van het acquis verrichten**, om de ontwikkelingen in het acquis aan de Moldavische autoriteiten mee te delen, alsmede om na te gaan in hoeverre Moldavië gereed is voor de opening van onderhandelingen op specifieke gebieden, en om voorlopige indicaties te krijgen van kwesties die bij de onderhandelingen hoogstwaarschijnlijk aan de orde zullen komen. Het screeningproces moet ook dienen om de gebieden in kaart te brengen die in aanmerking komen voor versnelde integratie, waarover de EU en Moldavië overeenstemming moeten bereiken met het oog op eventuele follow-up in de instanties van de associatieovereenkomst, met inbegrip van een diepe en brede vrijhandelsruimte. Tijdens de screening zal de Commissie ook de belangrijkste prioriteiten voor de hervormingen op het gebied van corruptiebestrijding vaststellen en de desbetreffende bestuurlijke capaciteit beoordelen.
34. Met het oog op de screening en de daaropvolgende onderhandelingen **zal het acquis in hoofdstukken worden verdeeld die elk een specifiek beleidsgebied behandelen; de hoofdstukken zullen in zes thematische clusters worden gegroepeerd**. In bijlage II staat een lijst van deze hoofdstukken en clusters. Een standpunt dat door Moldavië of door de EU wordt ingenomen ten aanzien van een bepaald hoofdstuk of een bepaald cluster van de onderhandelingen, laat het eventueel ten aanzien van andere hoofdstukken of clusters in te nemen standpunt onverlet. Beleidsgebieden waarop Moldavië zich bijzonder ernstige inspanningen moet getroosten om zijn wetgeving aan het acquis aan te passen en de uitvoering en handhaving ervan te verzekeren, zullen in een vroeg stadium van de toetredingsonderhandelingen aan de orde komen. Voorts kunnen akkoorden – ook deelakkoorden – die tijdens de onderhandelingen ten aanzien van specifieke hoofdstukken of clusters worden bereikt, pas als definitief worden aangemerkt wanneer een algeheel akkoord voor alle clusters is bereikt.
35. Het screeningproces zal per cluster worden uitgevoerd en zal **resulteren in voorgestelde ijkpunten voor de opening van onderhandelingen waarbij in voorkomend geval belangrijke hervormingen voor het cluster als geheel worden bepaald**. Tijdens het screeningproces zullen in voorkomend geval ook gebieden voor versnelde integratie worden voorgesteld, samen met de voorwaarden die Moldavië moet vervullen om ervoor te zorgen dat in de hoogste mate wordt voldaan aan het acquis op het betrokken gebied. Op deze basis zal de Raad op voorstel van de Commissie met eenparigheid van stemmen de ijkpunten voor de opening van de onderhandelingen over het cluster vastleggen en beoordelen, en overeenkomstig de toepasselijke regels en procedures overeenstemming bereiken over de gebieden die in aanmerking komen voor versnelde integratie.

36. Als onderdeel van het op verdiensten gebaseerde toetredingsproces zal nauwlettend worden gevolgd of de relevante stappen die zijn uiteengezet in de respectieve aanbevelingen van de Commissie van 8 november 2023 worden uitgevoerd.
37. Gezien het cruciale belang van de hervormingen op het gebied van de fundamentele kwesties zullen, overeenkomstig punt 12, **de onderhandelingen over het cluster “fundamentele kwesties” het eerst worden geopend en het laatst worden afgesloten, en worden onderworpen aan de onderstaande specifieke procedure**, terwijl andere clusters tegelijk kunnen worden geopend en gesloten.
38. **Met betrekking tot het cluster “fundamentele kwesties”** zal de Commissie op basis van het screeningverslag voorstellen dat de ijkpunten voor de opening van de onderhandelingen worden gevormd door **een routekaart voor de hoofdstukken over de rechtsstaat en een routekaart voor de hervorming van het openbaar bestuur**, die door de Moldavische autoriteiten moeten worden opgesteld. Zo nodig kunnen in de hoofdstukken over overheidsopdrachten en financiële controle aanvullende ijkpunten voor de opening van de onderhandelingen worden vastgesteld. De Raad zal, op voorstel van de Commissie, deze ijkpunten voor de opening van de onderhandelingen met eenparigheid van stemmen vaststellen en beoordelen.
39. Moldavië zal daarom worden verzocht een **routekaart op te stellen voor de hoofdstukken over de rechtsstaat (23 - Rechterlijke macht en fundamentele rechten en 24 - Recht, vrijheid en veiligheid)**. Deze routekaart zal door de Moldavische autoriteiten worden aangenomen op basis van richtsnoeren in de screeningverslagen van de Commissie en na een transparant proces van zinvol overleg met alle relevante belanghebbenden, waaronder het maatschappelijk middenveld. De routekaart moet de **belangrijkste prioriteiten voor hervormingen bevatten en sturing geven aan de toetredingsonderhandelingen over deze hoofdstukken**, alsook aan de voorbereidingen voor het voldoen aan de vereisten voor het lidmaatschap. De uitvoering van de routekaart zal gedurende het gehele proces constant worden gemonitord en regelmatig aan de orde komen op de Intergouvernementele Conferenties.

40. Moldavië zal ook worden verzocht een **routekaart** op te stellen en aan te nemen **voor de werking van de democratische instellingen**, evenals een **routekaart voor de hervorming van het openbaar bestuur**. Hiervoor zal de Commissie richtsnoeren verstrekken in de screeningverslagen. Deze routekaarten zullen worden ontwikkeld door middel van een transparant proces van zinvol overleg met alle relevante belanghebbenden, waaronder het maatschappelijk middenveld. Ze zullen de algemene verbintenissen van Moldavië met betrekking tot de hervormingen op deze gebieden bevatten, met een duidelijk tijdschema en de belangrijkste geplande stappen voor de hervormingen. De uitvoering van deze routekaarten zal gedurende het gehele proces constant worden gemonitord en regelmatig aan de orde komen op de Intergouvernementele Conferenties.
41. Zodra de Raad op basis van een beoordeling door de Commissie ervan overtuigd is dat aan de ijkpunten voor de opening van het cluster “fundamentele kwesties” is voldaan, zal de Raad een besluit nemen over de opening van dit cluster, en op basis van een Commissievoorstel met eenparigheid van stemmen **tussentijdse ijkpunten voor de hoofdstukken over de rechtsstaat** vastleggen in het openingsstandpunt van de EU. Deze tussentijdse ijkpunten zullen, indien nodig, specifiek gericht zijn op het vaststellen van wetgeving, de instelling en versterking van bestuurlijke structuren, en het opstellen van een tussentijdse balans van de prestaties, en zullen nauw samenhangen met acties en mijlpalen voor de uitvoering van de routekaart. Geen enkel hoofdstuk zal voorlopig worden gesloten voordat aan deze tussentijdse ijkpunten is voldaan.
42. Zodra **de Raad ervan overtuigd is dat aan deze tussentijdse ijkpunten** is voldaan, zal hij met eenparigheid van stemmen in een tussentijds standpunt vaststellen voor welke **ijkpunten voor de afsluiting van het cluster “fundamentele kwesties” als geheel** goed moet worden gepresteerd bij de uitvoering van hervormingen.
43. Zodra de Raad op basis van een beoordeling door de Commissie ervan overtuigd is dat aan de ijkpunten voor het afsluiten van de onderhandelingen over het cluster “fundamentele kwesties” is voldaan, **zal hij met eenparigheid van stemmen een besluit nemen over het voorlopig afsluiten van het cluster “fundamentele kwesties” als geheel**.

44. Voorts zullen de Moldavische inspanningen om te voldoen aan de **economische criteria** worden gemonitord en regelmatig aan de orde komen op de Intergouvernementele Conferenties. Dit zal gebeuren op basis van de beoordeling in de periodieke verslagen van de Commissie en de beoordelingen door de Commissie van de economische hervormingsprogramma's van Moldavië. Een sterke koppeling met de economische hervormingsprogramma's moet Moldavië helpen te voldoen aan de economische criteria. Tijdens de jaarlijkse economische en financiële dialoog zullen op gezamenlijke basis gerichte beleidsaanbevelingen worden gedaan, die Moldavië helpen te voldoen aan de ijkpunten van de economische criteria.
45. **De Commissie zal de Raad naar behoren op de hoogte houden en regelmatig, ten minste tweemaal per jaar, verslag uitbrengen** aan de Raad over de vorderingen met het cluster “**fundamentele kwesties**”, met name de hoofdstukken “Rechterlijke macht en fundamentele rechten” en “Recht, vrijheid en veiligheid”.
46. Zodra de onderhandelingen over het cluster “fundamentele kwesties” zijn geopend en de Raad op basis van een beoordeling door de Commissie ervan overtuigd is dat aan de **ijkpunten voor de opening van onderhandelingen over een ander cluster of andere clusters is voldaan, zal hij met eenparigheid van stemmen een besluit nemen over de opening van dat cluster of die clusters (en alle bijbehorende hoofdstukken)**, waarbij voor elk hoofdstuk afzonderlijk wordt voorzien in ijkpunten voor de afsluiting ervan. De onderhandelingen over elk cluster zullen dan ook over alle onderdelen van het cluster worden geopend, en alle hoofdstukken van het cluster worden gelijktijdig geopend. Indien belangrijke hervormingen reeds vóór de opening zijn uitgevoerd, moet de periode tussen de opening van een cluster en de sluiting van afzonderlijke hoofdstukken beperkt worden, bij voorkeur tot een jaar, volledig afhankelijk van de voortgang van de hervormingen, waarbij de nadruk moet liggen op de resterende maatregelen die nodig zijn voor volledige aanpassing en moet zijn voldaan aan de tussentijdse ijkpunten voor de hoofdstukken over de rechtsstaat.
47. Gebruikmakend van de informatie die de Commissie bij de screening heeft verkregen, evenals van de periodieke verslagen van de Commissie, van desbetreffende conclusies van de Raad en, in voorkomend geval, van indicatoren van derde partijen, **zal de Raad, op voorstel van de Commissie en met eenparigheid van stemmen, de ijkpunten voor de voorlopige afsluiting van elk hoofdstuk vaststellen, indien de voorwaarden zijn vervuld.** Naargelang het betrokken hoofdstuk zullen precieze ijkpunten gelden voor de aanpassing van de wetgeving aan het acquis en voor bevredigende prestaties bij de uitvoering van essentiële onderdelen van het acquis. Indien van toepassing, zullen de ijkpunten ook betrekking hebben op de naleving van de verplichtingen uit hoofde van de associatieovereenkomst, met inbegrip van een diepe en brede vrijhandelsruimte, en met name van de verplichtingen die ook voortvloeien uit de vereisten van het acquis.

48. Zodra de Raad op basis van een beoordeling door de Commissie ervan overtuigd is dat **aan de ijkpunten voor het afsluiten van de onderhandelingen over een hoofdstuk is voldaan, zal hij met eenparigheid van stemmen een besluit nemen over de voorlopige afsluiting van het hoofdstuk.**
49. **Elk hoofdstuk wordt afzonderlijk behandeld wat betreft de voorlopige afsluiting ervan.** Met uitzondering van het cluster “fundamentele kwesties” wordt elk **cluster automatisch voorlopig afgesloten zodra alle hoofdstukken ervan voorlopig zijn afgesloten**, zonder nadere stappen voor het voorlopig afsluiten van het cluster als geheel.
50. Bij de **besluiten om clusters te openen en hoofdstukken af te sluiten**, zal de Raad verbeteringen van **de administratieve capaciteit binnen de respectieve clusters en de hoofdstukken daarvan** in aanmerking nemen. De vorderingen van Moldavië op het gebied van corruptiebestrijding, met inbegrip van zijn staat van dienst ten aanzien van onderzoeken en veroordelingen, zullen nauwlettend worden gevolgd. Verder zal in alle relevante hoofdstukken **het anticorruptiebeleid worden geïntegreerd**. Dit betekent dat een hoofdstuk niet voorlopig zal worden afgesloten voordat in dat bepaalde hoofdstuk voldoende corruptiebestrijdingsmaatregelen worden geïmplementeerd.
51. **Indien zich** tijdens de onderhandelingen **problemen voordoen** bij afzonderlijke hoofdstukken of clusters, of indien het noodzakelijk is hoofdstukken of clusters aan te passen aan de ervaringen met lopende toetredingsonderhandelingen, **kan de Raad, op voorstel van de Commissie, gedurende het gehele onderhandelingsproces met eenparigheid van stemmen bijgewerkte openings-, tussentijdse of afsluitingsijkpunten voor de onderhandelingen vaststellen, met inbegrip van nieuwe of gewijzigde routekaarten**, voor zover van toepassing. Indien de onderhandelingen een lange periode bestrijken of indien nieuwe elementen, zoals nieuw acquis, moeten worden opgenomen, kan een hoofdstuk opnieuw ter sprake worden gebracht in de onderhandelingen of worden heropend, en kunnen bestaande ijkpunten worden geactualiseerd.
52. Moldavië zal worden verzocht zijn standpunt over het acquis kenbaar te maken en verslag uit te brengen over de vorderingen die het maakt om aan de ijkpunten te voldoen, onder meer – indien dit verlangd wordt – door betrouwbare en vergelijkbare statistische gegevens over de uitvoering van de hervormingen te verstrekken. **Het tempo van de onderhandelingen wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin Moldavië het acquis correct omzet** en, in voorkomend geval, **uitvoert**, alsook zorg draagt voor een effectieve en efficiënte toepassing van het acquis door bestuurlijke en justitiële structuren die op hun taak berekend zijn.

53. Hiertoe zal **de Commissie de vorderingen van Moldavië op alle gebieden nauwlettend volgen** en daarbij gebruikmaken van alle beschikbare instrumenten, inclusief evaluaties ter plaatse door deskundigen van de Commissie en van de lidstaten, de dialoog in het kader van de associatieovereenkomst, met inbegrip van een diepe en brede vrijhandelsruimte, en, in voorkomend geval, indicatoren van derde partijen. De Commissie zal **de Raad** tijdens de onderhandelingen, en in het bijzonder wanneer zij ontwerpen van gemeenschappelijke standpunten van de EU voorlegt, **regelmatig informeren** over de vooruitgang die Moldavië op elk terrein boekt.
54. De Raad zal deze beoordeling in aanmerking nemen bij zijn besluit tot verdere stappen in de onderhandelingen over het betrokken hoofdstuk of het betrokken cluster. Naast de informatie die de EU met het oog op de onderhandelingen over elk hoofdstuk en elk cluster kan verlangen en die Moldavië aan de Intergouvernementele Conferentie moet verstrekken, **zal Moldavië ook op gezette tijden gedetailleerde schriftelijke informatie moeten blijven verstrekken over de vooruitgang** die het maakt bij de aanpassing aan en de uitvoering van het acquis, óók na de voorlopige afsluiting van een hoofdstuk.
-

PROCEDURE VOOR EN ORGANISATIE VAN DE ONDERHANDELINGEN

1. Voorzitterschap

Gezien de praktijk van bilaterale onderhandelingen waarbij twee delegaties elk door een voorzitter worden geleid, doet het vraagstuk van de aanstelling van een voorzitter van de Intergouvernementele Conferentie zich niet voor.

De praktische functie van voorzitter van de bijeenkomsten zal worden uitgeoefend door het hoofd van de delegatie van de Unie, in de hoedanigheid van hoofd van de ontvangende delegatie.

2. Doel van de Intergouvernementele Conferentie

De Intergouvernementele Conferentie zal politieke sturing geven en een forum bieden voor een politieke dialoog over het hervormingsproces.

Alle partijen zorgen ervoor dat zij tijdens de Intergouvernementele Conferentie op passend niveau vertegenwoordigd zijn.

3. Frequentie van de bijeenkomsten op ministerieel niveau en op het niveau van de plaatsvervangers, en oprichting van werkgroepen

Er zal ten minste één bijeenkomst per periode van twaalf maanden op ministerieel niveau plaatsvinden, met dien verstande dat de frequentie zo nodig kan worden aangepast, met inbegrip van extra bijeenkomsten op plaatsvervangersniveau.

De onderhandelingen worden gecentraliseerd op het niveau van ministers en plaatsvervangers. Werkgroepen worden uitsluitend opgericht indien daaraan op grond van de onderhandelingen een objectieve behoefte bestaat. Deze groepen functioneren onder toezicht van de plaatsvervangers, op basis van een duidelijk omschreven mandaat en volgens een welbepaald tijdschema.

4. Plaats van de bijeenkomsten

De bijeenkomsten worden in Brussel gehouden. In de maanden april, juni en oktober vergaderen de ministers echter in Luxemburg. In uitzonderlijke omstandigheden kunnen bijeenkomsten via videoconferentie worden gehouden.

5. Organisatie

a) Secretariaat

Het secretariaat van de Conferentie wordt, onder het gezag van de secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie of van diens vertegenwoordiger, waargenomen door een team dat is samengesteld uit functionarissen van het secretariaat-generaal van de Raad en functionarissen die door de Moldavische delegatie zijn aangewezen.

b) Operationele kosten van de Conferentie

Elke partij neemt de eigen reis- en verblijfkosten voor haar rekening, alsmede de salarissen van het personeel dat ter beschikking van het secretariaat wordt gesteld.

De operationele kosten van de Conferentie (huur, kantoormeubilair en -toebehoren, telecommunicatie, tolken, vertaling, hulppersoneel dat ten behoeve van de Conferentie wordt aangeworven enz.) worden door de Raad van de Europese Unie voorgeschoten.

Deze uitgaven worden opgenomen in een specifieke begrotingslijn van de Raad.

Elk jaar legt het secretariaat-generaal van de Raad een verslag over het financieel beheer van de operationele kosten voor aan de Conferentie. Deze kosten worden over de deelnemers omgeslagen op een wijze die in gezamenlijk overleg wordt bepaald.

c) Opstelling van zittingsdocumenten

Het secretariaat van de Conferentie zal worden verzocht onderstaande documenten op te stellen, onverminderd andere speciale documenten, met dien verstande dat dit, indien nodig, kan worden gewijzigd in het licht van de opgedane ervaring:

- Ministeriële bijeenkomsten:

Na elke bijeenkomst wordt een ontwerpoverzicht van de conclusies opgesteld, dat indien nodig door de plaatsvervangers wordt bijgewerkt en ter formele goedkeuring aan de volgende ministeriële bijeenkomst wordt voorgelegd.

- Bijeenkomsten op het niveau van plaatsvervangers:

- Een ontwerpoverzicht van de conclusies wordt na elke bijeenkomst ter formele goedkeuring aan de volgende bijeenkomst van plaatsvervangers voorgelegd.

- Indien nodig, aan ministeriële bijeenkomsten voor te leggen ontwerpverslagen.

- Werkgroepen:

Ontwerpverslagen voor de plaatsvervangers.

Clusters van onderhandelingshoofdstukken / thema's

(N.B.: Met deze lijst wordt niet vooruitgelopen op de besluiten die in een passend stadium van de onderhandelingen zullen worden genomen over de volgorde waarin de onderwerpen zullen worden behandeld.)

1. Fundamentele kwesties	23 – Rechterlijke macht en fundamentele rechten 24 – Recht, vrijheid en veiligheid Economische criteria Functioneren van de democratische instellingen Hervorming van het openbaar bestuur 5 – Overheidsopdrachten 18 – Statistiek 32 – Financiële controle
2. Interne markt	1 – Vrij verkeer van goederen 2 – Vrij verkeer van werknemers 3 – Recht van vestiging en vrij verrichten van diensten 4 – Vrij verkeer van kapitaal 6 – Venootschapsrecht 7 – Recht inzake intellectuele eigendom 8 – Mededingingsbeleid 9 – Financiële diensten 28 – Consumentenbescherming en bescherming van de gezondheid
3. Concurrentievermogen en inclusieve groei	10 – Digitale transformatie en media 16 – Belastingen 17 – Economisch en monetair beleid 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid 20 – Ondernemings- en industriebeleid 25 – Wetenschap en onderzoek 26 – Onderwijs en cultuur 29 – Douane-unie

4. Groene agenda en duurzame connectiviteit	14 – Vervoersbeleid 15 – Energie 21 – Trans-Europese netwerken 27 – Milieu en klimaatverandering
5. Hulpbronnen, landbouw en cohesie	11 – Landbouw en plattelandsontwikkeling 12 – Voedselveiligheid, veterinair en fytosanitair beleid 13 – Visserij en aquacultuur 22 – Regionaal beleid en coördinatie van structurele middelen 33 – Financiële en budgettaire bepalingen
6. Externe betrekkingen	30 – Externe betrekkingen 31 – Buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid